

Eski Mısır Tarihi Kaynakları

Eski Mısır tarihinin araştırılmasında hem yazılı hem de yazısız kaynaklar kullanılmış ve kullanılmaktadır. Eski Mısır medeniyetinden günümüze dek ulaşmış olan tüm kalıntılar bu medeniyet hakkında bizi bilgilendiren kıymetli vesikalardır. Araştırmalarda en çok, kapsamlı, detaylı doyurucu bilgi elbette yazılı kaynaklardan edinilmektedir. Eski Mısır medeniyetinin araştırılmasında bu medeniyetin ürünü olan belgeler ilk sırayı alır. İlk ortaya çıkışı MÖ V. binyılın sonlarına doğru olan hiyeroglif ile yazılmış belgeler, yine bu yazıdan gelişmiş olan hieratik ve kronolojik olarak daha sonraya ait demotik yazı ile kaydedilmiş belgeler Mısır medeniyetinin araştırılmasında başlıca kaynağımızdır.

Mısır'da hiyeroglif yazısına ait ilk örnekler seramikler ya da başka küçük buluntular üzerinde geniş bilgiler sunmaktan uzak çok kısa kayıtlardır. Ancak III. Sülale zamanından itibaren nispeten uzun metinler görülmeye başlanır. Hiyeroglifle yazılmış yazıtlar genellikle tüm Mısır'da karşımıza çıkan mimari eserlerin, anıtsal yapıların duvarlarında, sütunlarda bulunmakla beraber, küçük eserler üzerinde ve papirüslerde de hiyeroglifle yazılmış çok sayıda belge günümüze ulaşmıştır. Bu yazı MS IV. yüzyıla dek Mısır'da kullanılmıştır. Hieratik yazı, hiyerogliften geliştirilmiş, onun işlek formudur. Bu yazı da Eski Krallık Dönemi'nden itibaren kullanılmıştır. Hiyeroglif yazı, anıtsal eserlerde, gösterişli kayıtlarda kullanılırken, hieratik, hiyeroglifin de kullanıldığı dinsel içerikli ve günlük işlerde kullanılan el yazısıdır. Daha çok papirüsler üzerine yazılmıştır. MÖ VII. yüzyıldan itibaren bu iki yazıya hieratik yazıdan gelişen onun daha işlek formu olan demotik yazı eklenir. Günlük işlerde kullanılan bu yazı da papirüsler ve küçük buluntular üzerinde günümüze dek ulaşmıştır.

Eski Mısır tarihinin kaynakları söz konusu olunca klasik yazarların eserlerini de hatırlamak gerekir. Herodotos, Diodoros, Eratostenes, Plutarkhos ve Strabon da eserlerinde Eski Mısır medeniyetine dair bilgiler aktarırlar. Hellenistik Dönem'de yaşamış olan Mısırlı rahip Manethon'u ayrıca anmak gerekir. Ptolemaioslar zamanında Sebennytos kentinde yaşamış bu rahip, Eski Mısır yazıtlarından edindiği bilgilerle Eski Yunanca Mısır tarihi yazmıştır. Biz bu eserde bahsedilenleri MS I. yüzyılda yaşamış Yahudi tarihçi Flavius Josephus'un eserinde aktardıklarıyla biliyoruz.

Eski Mısır Kral Listeleri

Abydos Kral Listesi (II. Ramses)

19. Sülalele zamanına ait.

30 firavun ismi var.

Abydos'ta II. Ramses Tapınağı'nda bulundu. Şimdi British Museum'da

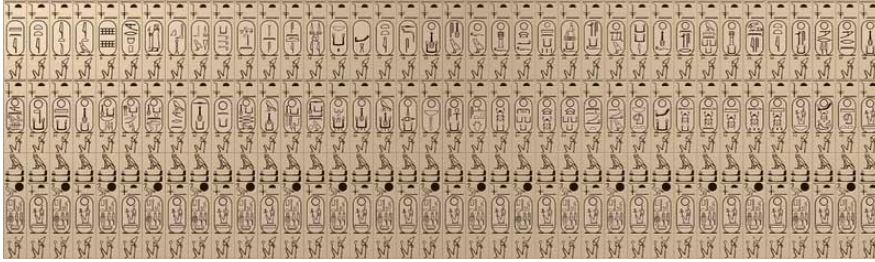

Abydos Kral Listesi

78 firavun adı içerir.

Abydos'da I.Seti Tapınağı'nda bulundu.

Eski Krallık krallarının listesi yanında 17. ve 18. Sülalenin bir çok kralının tarihlenmesi için önemli bir kaynak niteliğindedir.

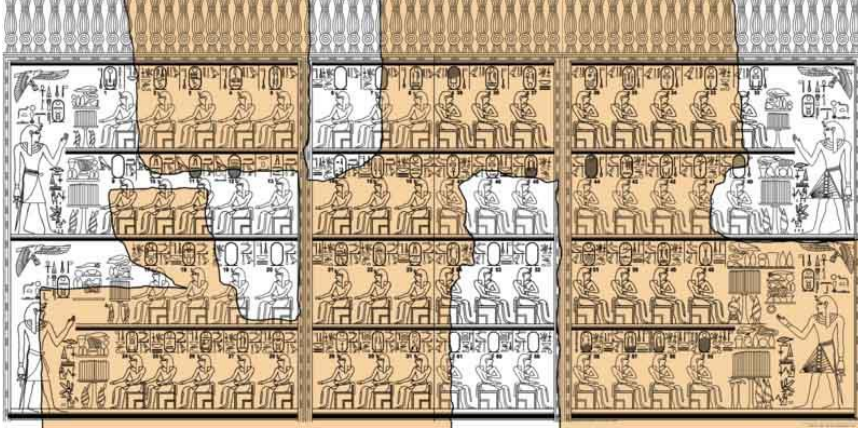

Karnak Kral Listesi

Karnak Tapınağı'nda iken şimdi Louvre Müzesi'nde sergilenmektedir.

III. Tutmosis zamanında yapılmıştır.

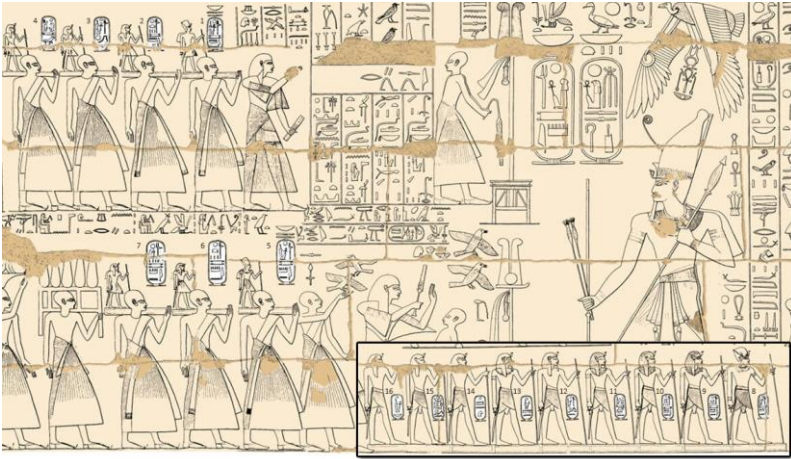
IV. Sülale'den Snefru ile başlayarak 61 kral ismi içerir.

Medinet Habu Kral Listesi

Yukarı Mısır'da Teb yakınında Medinet Habu Tapınağı'ndadır.

Dokuz kralın on altı kartuşunu içerir.

Palermo Taşı

Palermo, Kahire ve Londra'da parçaları sergilenen stel üzerindeki bir kral listesidir.

En büyük parça Palermo'da bulunmaktadır. Siyah bazalt taş üzerine yazılmıştır. Mısır'da siyasal birliği sağlayan kral Menes'in de adını içeren, V. Sülale dönemine kadar firavunların adını sıralayan listedir.

Sakkara Listesi

Sakkara'da bir mezarda bulunmuş bir tablet üzerindedir.

I. Sülale'den başlayarak XIX. Sülale'ye dek 58 kralın adı yer alır.

İkinci Ara Dönem krallarının adları yer almaz. Bunun dışında da bazı kralların adları listeye alınmamıştır.

Torino Papirusu

Hieratik yazıyla papyrus üzerine yazılmış olan, şimdi Torino'da bulunan kral listesi.

II. Ramses zamanına tarihlenir.

Listenin başı ve sonu kayıptır.

Liste XIX. Sülalele'den sonra devam etmez.

